

**»MLADI ZA NAPREDEK MARIBORA 2015«
32. SREČANJE**

INTERNET, DAR ALI PREKLETSTVO?

PSIHOLOGIJA IN PEDAGOGIKA

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtor: ANJA LASIČ

Mentor: TINA BUJIŠIČ

Šola: OŠ FRANCETA PREŠERNA MARIBOR

Maribor, februar, 2015

KAZALO

POVZETEK	3
1. UVOD.....	4
1.1. Namen.....	4
1.2. Raziskovalna vprašanja	5
1.3. Hipoteze.....	5
2. „INTERNET“	6
2.1. Računalniške igre	8
2.2. Bonton na spletu	9
2.3. Nasilje na socialnih omrežjih	10
2.4. Kupovanje preko spleta	11
2.5. Pasti na socialnih omrežjih.....	11
2.6. Deljenje našega znanja z drugimi.....	12
2.7. Preživljanje prostega časa.....	12
2.8. Mediji	13
2.9. Zabavne strani interneta	13
3. METODOLOGIJA DELA	14
3.1. Anketa: Internet	14
4. ZAKLJUČEK.....	21
5. DRUŽBENA ODGOVORNOST	21
6. VIRI.....	22
PRILOGA:.....	23

ZAHVALA

Zahvaljujem se svoji mentorici za pomoč pri raziskovalni nalogi. Zahvaljujem se tudi učencem, ki so izpolnili anketo.

POVZETEK

Naša generacija je izredno dobro opremljena s telefoni, računalniki, tablicami, ... To nam daje možnost, da lahko na vsakem koraku dostopamo do socialnih omrežij, računalniških iger, različnih spletnih strani in elektronske pošte.

Z anketo sem raziskala in v nalogi predstavila koliko časa porabijo učenci 7. do 9. razreda naše šole na svetovnem spletu, katere spletne strani uporabljajo in zakaj. Namen moje raziskovalne naloge je bil tudi raziskati, kako so učenci seznanjeni z varno in učinkovito rabo spleta ter predstaviti nevarnosti njegove uporabe.

1. UVOD

1.1. Namen

Razlog, zakaj sem se odločila za tole temo, je sledeč: opažam, da danes vse več otrok in najstnikov preživlja svoj prosti čas na spletu. Ni pomembno, kaj počnemo, igramo igre, smo na socialnih omrežjih, delamo domačo nalogo, se *družimo* s prijatelji.

Slika 1: Vse je lahko strup, vsak strup je lahko zdravilo

(vir: http://www.siol.net/priloge/kolumne/srdjan_cvjetovic/2014/07/tehnomisli_vse_je_la_hko_strup_vsak_strup_je_lahko_zdravilo.aspx)

Dejstvo je, da je naša generacija precej odvisna od elektronike, pa naj bodo to telefoni, računalniki, tablice, ... Tudi od tega si lahko odvisen. Prepričanje, da si lahko odvisen samo od substanc kot so alkohol in droge, je napačno. Odvisen si lahko od sladkorja, televizije, hrane ter INTERNETA. Vendar večina ljudi misli, da je to neškodljivo.

1.2. Raziskovalna vprašanja

- Koliko časa preživijo na spletu in zakaj?
- Koliko so bili stari, ko so začeli uporabljati socialna omrežja?
- Ali so njihovi starši seznanjeni z njihovim početjem na spletu in ali ga tudi oni uporabljajo?
- Ali se ob uporabi interneta počutijo varni?
- Ali so učenci seznanjeni z varno rabo interneta?
- Kdo jih je seznanil z varno rabo interneta?

1.3. Hipoteze

- Menim, da deklice preživijo več časa na spletu kot dečki.
- Menim, da večina učencev uporablja splet za prosti čas in zabavo.
- Menim, da učenci izmed socialnih omrežij največ uporabljajo Facebook.
- Menim, je večina učencev dobila svoj prvi spletni profil pri dvanajstih letih.
- Menim, da vsi starši uporabljajo internet.
- Menim, da so starši z otrokovim početjem na spletu seznanjeni.
- Menim, da so z varno rabo interneta večino učencev seznanili starši.

2. „INTERNET“

Znan tudi kot Svetovni splet, je omrežje, ki kraljuje današnji mladini. Vseeno je, kaj na njem počnemo, dokler se lahko odklopimo. Povzročča zasvojenost, tako kot droge. Tudi računalniške igrice, med katerimi so nekatere precej nasilne, si zaslužijo svoje poglavje. Je res, da nasilne igrice vplivajo na otrokov razvoj? Zagotovo! Zato, ker če živimo z mislijo, da je nasilje v redu, nekaj vsakdanjega, kot ga v igricah po navadi predstavijo, bomo na Svet gledali drugače. Internet je nujno potreben za vsakdanje življenje. Zelo težko je imeti mejo, kdaj bomo nehali uporabljati računalnik. Zakaj je sploh tako poseben, da je tako obiskan? Najverjetneje zato, ker ima podatke o skoraj vsem. Lažje je sestiti pred računalnik kot pa iti v knjižnico po knjigo za referat. Tako imaš znanje celotnega Sveta pred sabo. Danes si lahko z interneta priskrbiš domače branje ali celo rešitve za test. Resnično je skoraj vsemogoč. Poudarek na skoraj, saj se nekateri otroci in tudi odrasli tako zamotijo z računalnikom, da kar pozabijo na svoje socialno življenje, ki se ne dogaja na socialnih omrežjih. Lahko imaš na tisoče prijateljev na spletu, v resničnem življenju pa nobenega. Povprečen človek preživi v svojem življenju kar štiri leta na svojem telefonu. Tehnologija trdi, da nas povezuje med sabo, v resnici pa nas oddaljuje. Facebook ni socialno omrežje, v resnici je ANTI socialno omrežje. Potrebujemo ga za komunikacijo s prijatelji. Dandanes pomeni fraza »dobiti se s prijatelji«, dobiti se na Skypu.

Slika 2: Mladi in internet

(vir: <http://www.mladina.si/95863/mladi-in-internet/>)

Postaja že vsakdanja praksa, da so otroci prezaposlenih staršev zaupani »v varstvo« televizije in računalnika. Tako postane prva stvar, ki nam pade na pamet v prostem času, iskanje razvedrila s pomočjo elektronike. Internet je zelo uporaben, vendar pa nas kljub navidezni popestritvi vedno bolj odtuja od nas samih. Včasih bi nam koristilo, če bi preživeli kakšno uro brez njega. *»Otroci so čedalje bolj odvisni od računalnikov, še posebej najstniki pa so tista skupina, ki si življenja brez njega ne zmorejo več predstavljati. Po več ur na dan preživijo pred ekrani, pritiskajo na tipkovnico in iščejo informacije na spletu, se pogovarjajo s prijatelji preko družabnih omrežji in igrajo igrice.«* (Mauer, 2014, str. 1). Ne trdim, da je čas porabljen na internetu proč vržen čas, vendar pravim, da bi si morali omejiti porabo na približno eno uro dnevno. Opazila sem, da učenci vedno pogosteje uporabljajo splet za šolsko delo. Na spletu pa so večkrat tudi lažne informacije, ki nas lahko stanejo dobre ocene in kvalitetnega znanja. Zato je potrebno vsako najdeno informacijo na spletu preveriti.

Za uporabo spleta potrebujemo razlog. Ti so lahko različni. Vendar vedno pogosteje opažamo, da so vzroki napačni. Veliko najstnikov se zateka v svet računalnikov z napačnimi razlogi. Od preganjanja dolgčasa do izogibanja ostalim opravilom, šolskemu delu ali pa celo beg pred nerazčiščenimi težavami in problemi.

Dejstvo je, da nam je tehnologija zavlada. Otroci in najstniki jo imamo za samoumevno, ker je bila prisotna skozi celotno naše odraščanje. Internet in ostala tehnologija nas lahko spremeni v čustvene invalide. Opisala bom primer: prosite sina, da odnese smeti. Ko vstopite v sobo je na računalniku. On bo sicer rekel, da bo odnesel smeti, vendar sploh ni registriral, kaj ste mu naročili, in bo še naprej tolkel po tipkovnici. To je klic, da morate otroka spraviti stran od računalnika in mu postaviti omejitve. Ko vstopite v sobo drugič, sin še vedno ni odnesel smeti. Ko to omenite, vam odgovori: *»Ja, saj bom!«*. Nevarno je, če se to dogaja vsakokrat, ko ga prosite za pomoč.

Če si ga boste dobro ogledali, boste opazili, da je potreboval nekaj sekund, da je sploh zaznal vaš obraz in prostor, v katerem je. Kot da se je počasi prebudil iz spanca. Vsekakor pa ne bo niti trznil in ne bo odnesel smeti. Če starši prezrejo tudi to fazo, se bo začelo stopnjevati. Otrok začne pozabljati, ne ve kje je pustil stvari, postane neorganiziran, ... *»Še globlja faza pa je, da otroku sploh ničesar ni več mar, ne zaznava več občutkov svojih bližnjih. Ne zaznava več jeze, žalosti, veselja, popolnoma je otopel.*

In vse to se lahko zgodi v enem letu!« (Kramli, 2012, str. 34). Znaki čustvene invalidnosti so ignoranca s strani otroka, pozabljanje stvari, raztresenost in neorganiziranost. Kako pa zaščititi otroka pred prekomerno uporabo interneta? Od otroka ne morete pričakovati, da bo sam spoznal, kdaj je dovolj televizije, računalnika, telefona ali tablice. Starši morajo postaviti meje. Kdaj je dovolj elektronike, kdaj je dovoljena? Mislim, da je najbolje sestaviti urnik, kdaj lahko uporabljamo internet, kdaj pa ne. Najbolj pomembno se mi zdi, da se je treba motivirati, da preživimo čim manj časa na internetu.

2.1. Računalniške igre

»Smo zaradi plitvejšega preživljanja prostega časa neumnejši?« (Bonner in Weiss, 2009, str.182)

Pravijo, da je tvoja družba odsev tebe, velja enako za nasilne računalniške igre? Igre so na razpolago otrokom vseh starosti. Ni napačno, da otrok igra računalniške igrice, vendar je potrebno biti zelo pazljiv pri izbiri. *»Milijon Nemcev igra Counterstrike¹, saj ne morejo biti vsi množični morilci«* (Yerli, Cevat, soustanovitelj Cryteka²)

»Tudi jaz sem v otroštvu videl veliko grozljivk, toda kljub temu je število oseb, ki sem jim s sekuro razklal glavo, neznatno.« (Bonner in Weiss, 2009, str. 189)

Kako pa najti zdravo mejo med igrkami in resničnostjo. Težava v računalniških igrah je ta, da se otroci se preveč vživijo vanje in jih obravnavajo kot resničnost. Posledica tega je tudi pomanjkanje domišljije ter nasilje. Računalniške igre so danes že tako resnične, da ni težko izgubiti presoje, kaj je resnično in kaj ne. Igralniška industrija ima skoraj večji dobiček kot pa filmska industrija. Najverjetneje zato, ker si lahko v računalniških igrah sam izbereš svojo usodo. Otroci vedo več o tehnologiji, starši več o življenju. Mislim, da je veliko spletnih strani s primernimi – poučnimi igrami za otroke. Starši so tisti, ki otroke vodijo in usmerjajo, tudi pri izbiri računalniških iger.

¹ Counterstrike je strelska video igra, ki jo je razvila razvili Valve Corporation.

² Crytek je nemško podjetje, ki izdeluje video igre.

2.2. Bonton na spletu

Pravila, ki so potrebna za uporabo spleta:

1. *Zavedaj se, da je na drugi strani človek.*
2. *Drži se enakih pravil obnašanja kot sicer v življenju.*
3. *Najprej se seznanj z virtualnim okoljem.*
4. *Spoštuj čas in pasovno širino drugih uporabnikov.*
5. *Poskrbi za svoj dober zgled.*
6. *Deli svoje znanje z drugimi.*
7. *Ne »prilivaj olja« v internetnih vojnah.*
8. *Spoštuj zasebnost drugih.*
9. *Ne zlorablaj moči.*
10. *Bodi prizanesljiv do napak drugih.*

(Varni internet: Upoštevaj spletni bonton)

Pred vstopom v svet tehnologije je potrebno poznati osnovni bonton na spletu. Na spletu je veliko priložnosti, da uporabimo zgoraj navedena pravila, tudi na socialnih omrežjih. Menim, da se ta pravila nenehno kršijo. Če se na spletu nekdo neprimerno izraža, nas sploh ne prizadene. Vendar bi morali bolj spoštovati bonton na spletu, saj je ključnega pomena za dobro komunikacijo.

Danes je samoumevno, da so vsi podatki pred nami (na spletu), sploh se nam ne zdi potrebno, da bi informacije iskali v knjigah ali revijah. Računalnik nam ponuja toliko različnih tipov zabave, da se nam sploh ne ljubi početi karkoli drugega. Naša otroštva so precej drugačna od otroštev generacije pred nami. Našim staršem se ni bilo treba ukvarjati s športom, ker so svojo dnevno rekreacijo dobili s tekanjem pred blokom ali z lovljenjem z njihovimi sosedi. Zdaj pa se otroci sploh ne znamo zamotiti. Potrebujemo nekaj, s čimer se bomo zamotili in odklopili.

Slika 3: Zasvojenost mladih s sodobnimi tehnologijami

(vir: <http://www.racunalniske-novice.com/novice/dogodki-in-obvestila/zasvojenost-mladih-s-sodobnimi-tehnologijami.html>)

Tudi starši uporabljajo internet kot zamotilo, da bi lahko dokončali svoje delo za službo. Mislim, da je najboljša rešitev za zmanjševanje časa na internetu to, da se uvedejo spremembe v družini, naj bodo starši otrokom vzor, da je tudi z manj interneta življenje še vedno čudovito. Uporabljamo pa ga tudi kot mašilo. Pomembno je najti pravo razmerje. Računalnik je del vsakdanjika skoraj vsakega najstnika. To je naša povezava do vseh novih dogodkov, prijateljev, prostor, kjer se lahko sprostimo, ubežimo tegobam ter si privoščimo obilico zabave. Zaradi tega se tudi običajno močno upremo, če se nam poskuša omejiti njegova uporaba. Pozitivni pristopi, ki pomagajo zmanjšati čas, ki ga najstniki preživimo na spletu so pogovori z najstnikom, da skupaj najdete rešitev, ki bo zadovoljiva za obe strani in dostop do interneta kot motivacija za šolsko delo ali gospodinjska dela.

2.3. Nasilje na socialnih omrežjih

Zelo zaskrbljujoče je, da je na spletu vedno več primerov nasilja. To ima velik vpliv na samozavest ter počutje, je pa lahko tudi vzrok za slabo samopodobo. Po tem je bil posnet tudi film Cyberbully, ki ga priporočam, da si ga ogledajo tako najstniki kot tudi odrasli. Mislim, da se večina uporabnikov socialnih omrežji sploh ne zaveda njihove nevarnosti in pasti. Poznamo več oblik spletnega nasilja, najbolj poznani sta dve obliki: spletno nadlegovanje in spletno ustrahovanje. Posledica tega je lahko negotovost, ki

slabo vpliva na otrokov razvoj. V večini primerov je tisti, ki izvaja nasilje nad drugimi, pogosto negotov ali pa so enako nasilje izvajali nad njim. To je začaran krog, ki se ponavlja. Poznamo več načinov spletnega nasilja: grozeča sporočila, kraja gesla, ustvarjanje bloga, kjer se določeno osebo ogovarja in kritizira, spletne strani (podobno kot blog), pošiljanje fotografij brez dovoljenja osebe, ki je na fotografiji.

2.4. Kupovanje preko spleta

Ta tema je zelo občutljiva, saj se pri njej srečujemo z različnimi mnenji. Nekateri so že doživeli slabo izkušnjo, drugi ne. Ni nujno, da so vse spletne strani, preko katerih lahko kupujete stvari, slabe in nezanesljive. Najbolj zanesljive so tiste, ki so najbolj uporabljane. Preko spleta si lahko naročimo praktično vse od športne opreme do knjig. Lahko se zgodi, da plačamo, stvar pa nikoli ne pride do nas. Pazljivi moramo biti tudi, ko delimo svoje osebne podatke na spletu, sploh v spletnih trgovinah. Pogosto je poština tako visoka, da se ne splača naročiti preko spleta.

2.5. Pasti na socialnih omrežjih

Zelo težko je omeniti vse nevarnosti, ki nas čakajo ob vstopu na socialna omrežja. Že takoj na začetku, ob prvi prijavi, se ti pojavi okence s pravili in pogoji uporabe. Če *klikneš* nanj, se takoj pojavi dokument, ki vsebuje več sto strani o tem, kako ravnati na tem socialnem omrežju, kakšne funkcije ti nudi in seveda, kaj lahko oni storijo s tvojimi osebnimi podatki. Teh strani je toliko, da če si jih želiš prebrati, bi moral skoraj cel dan brati te dokumente. Razlog, da so ti dokumenti tako obsežni, je najverjetneje, da vedo, da ljudje nimamo toliko časa, da bi vse to prebrali. Zato se na tak način zavarujejo. Danes obstaja veliko različnih omrežij. Obstajajo takšna, kjer lahko objavljaš slike, na drugih le video posnetke, na nekaterih lahko pošiljaš kratke video posnetke ali slike s sporočilom. Izbor socialnih omrežij je ogromen. Vsako omrežje ima svojo funkcijo. Nobeno od njih ni primerno za otroke, vendar je vedno več otrok uporabnikov socialnih omrežij. To je izredno nevarno, saj še ne vedo, kaj vse se lahko zgodi, če objavljajo svoje slike, svoje osebne podatke in informacije o njih samih. Nikoli ne veš, kdo se skriva za spletnim profilom. Mislim, da je zelo učinkovito, da so v šolah učencem omogočena predavanja o varnosti na internetu in bontonu na spletnih in socialnih

profilih. Kljub temu so starši tisti, ki morajo otroka naučiti uporabljati tehnologijo ter jih naučiti varne rabe interneta in bontona, saj sami najboljše poznajo svoje otroke in največkrat jim prav oni kupijo računalnike, tablice, pametne telefone, ...

2.6. Deljenje našega znanja z drugimi

Mislim, da bi bilo zelo koristno, če bi naše znanje na področju interneta in tehnologije lahko predajali naprej, tako da bi učili starejše ljudi in ljudi, ki ju še ne znajo uporabljati. To bi lahko počeli v obliki predavanj in izobraževanj. Bilo bi koristno za nas in za tiste, ki bi jih učili. Lahko bi jih učili spretnosti na spletu, poiskati razne informacije, si ustvariti socialni profil ali kaj podobnega.

2.7. Preživljanje prostega časa

Pri preživljanju prostega časa s prijatelji, opažam potrebo, da si izmenjamo vse zanimivosti, ki smo jih na spletu odkrili pretekli teden. Sploh se ne znamo več pogovarjati. Sedimo si nasproti kot nekakšni tujci in vsake toliko časa obrnemo ekran proti osebi, ki sedi nasproti nas, da bi z njo delili naše odkritje na spletu. Potrebujemo naše telefone – naš edini odklop. Potrebujemo povezavo s spletom, da se počutimo varni. Potrebujemo nekaj, kar nam bo razbremenilo um, nas sprostito, v resnici pa nas samo še bolj obremeni, še eno dodatno breme, ki ga moramo nositi s sabo. Mislim, da ne obstaja poklic ali delo, kjer interneta ne bi potrebovali. Ne znamo se več pogovarjati. Najlažje se je zapreti v sobo, prižgati računalnik in *buljiti* cel dan vanj. Ampak, kdaj se bomo počutili bolje: ko preživimo celoten dan na internetu ali ko pospravimo svojo sobo, naredimo domačo nalogo, obesimo perilo? Kaj nam ostane od preživetega dne na spletu, kaj je produkt našega dela? Nič. Kaj pa nam ostane od pospravljanja sobe, delanja domače naloge, obešanja perila? Ostane nam pospravljena soba, narejena domača naloga in obešeno perilo. Kje pridobimo več? V drugem primeru. Otroci si sploh ne predstavljamo zabave brez naših elektronskih aparatov. Brez interneta. Brez televizije. To so za nas nujne potrebe, skoraj takoj za hrano, vodo, ljubeznijo in družino. To so naši *must have*. Pa je to res potrebno? Je to res tako zabavno? Nam je bolj zabavno sedeti cel dan pred računalnikom in brskati po spletu, kot pa se družiti s prijatelji, se ukvarjati s športom, se gibati, se družiti z družino, klepetati z babico? Je

internet res tako mogočen, da lahko nadomesti žive ljudi, resnične govoreče žive ljudi? Je toliko vreden, da smo zanj pripravljeni žrtvovati vse, kar že imamo? Ne zavedamo se, da smo se s prvim obiskom na spletu zavezali k dolgi uporabi interneta. Takoj nas zasvoji, mi pa tega sploh ne vemo. Ne jemljemo ga tako resno kot droge, kot cigarete, kot alkohol. Kar pa ne vemo, je to, da je internet zelo nevaren, saj je težko ločiti *življenje na internetu* od resničnosti.

2.8. Mediji

Še ena zelo zapletena tema so mediji. Prisotni so povsod - televizija, internet, časopisi, revije, ... Mediji izkrivljajo dejstva. Že odrasli ljudje težko prepoznajo izkrivljanje dejstev od resnice, na otroke imajo še večji vpliv. Na primer: *Včeraj je iz Ljubljanskega živalskega vrta zbežala nestrupena kača. Ujeta je bila kmalu po pobegu in ni storila nič škode.* Naslednje jutro v časopisu: *Včeraj je iz Ljubljanskega živalskega vrta pobegnila tri metre dolga kača. Zagnala je izredno paniko, vendar so jo našli v pravem času.* S tem prestrašijo otroke, ki so s to informacijo izvedeli le polovico zgodbe. Zato je potrebna previdnost pri branju in poslušanju novic, da lahko ločimo kaj je res in kaj je pretiravanje. Z otroki pa se je potrebno čim več pogovarjati, da se bodo naučili dobro presojati in razumeti, kako vplivajo mediji na ljudi.

2.9. Zabavne strani interneta

Seveda ima internet tudi ogromno dobrih lastnosti. Lahko se povezujemo s prijatelji brezplačno, lahko gledamo katerikoli film, lahko beremo knjige, novice. Z njim si lahko krajšamo. Internet nam je v ogromno pomoč pri raziskovalnih in domačih nalogah, pri učenju, uporablja se v službah, ... Je kot vseved – ker res skoraj vse ve. Resnično nam je olajšal življenje, a se sprašujem ali z internetom res živimo bolje? Mislim, da je internet čudovit dar, dokler ga uporabljamo v pravi meri, s pravimi razlogi in nameni ter pravo vsoto radovednosti. Menim, da ga je potrebno spoštovati, saj nam je resnično olajšal naš vsakdan. Vse kar si želimo vedeti ali bi morali vedeti, je najverjetneje na spletu.

3. METODOLOGIJA DELA

V raziskovalni nalogi sem večinoma uporabljala splet, ker je tema precej sveža in o njej še ni napisanih veliko knjig. V večini sem uporabljala spletne strani, ki so potrjene s strani strokovnjakov.

Anketa vsebuje enajst vprašanj. V njej je sodelovalo 112 učencev iz 7., 8. in 9. razreda naše šole. Z anketo sem ugotavljala koliko so učenci od 7. do 9. razreda seznanjeni z varno rabo spleta, koliko časa preživijo na njem, katera socialna omrežja uporabljajo. V anketo sem vključila tudi vprašanje: »Kako bi lahko izboljšali varnost na spletu?«, na katerega je bilo podanih nekaj zanimivih odgovorov.

3.1. Anketa: Internet

Tabela 1: KOLIKO ČASA NA DAN PREŽIVIŠ NA INTERNETU?

		UČENKE		UČENCI		SKUPAJ
	a	a%	a	a%	a	a%
DO 1 URO NA DAN	9	19,00%	18	28,00%	27	25,00%
1 – 2 URI NA DAN	17	36,00%	21	32,00%	38	34,00%
2 – 3 URE NA DAN	9	19,00%	15	23,00%	24	22,00%
VEČ KOT TRI URE NA DAN	12	26,00%	11	17,00%	21	19,00%
SKUPAJ	47	100,00%	65	100,00%	112	100,00%

Največ učencev uporablja splet 1 do 2 uri na dan, kar je zdrava mera. Rezultati ankete dokazujejo, da na spletu največ časa preživijo učenke. S tem potrjujem hipotezo: *Menim, da deklice preživijo več časa na spletu kot dečki.* Vseeno je zaskrbljujoče, da 19% učencev na spletu preživi več kot tri ure na dan.

Tabela 2: ZAKAJ PORABIŠ NAJVEČ ČASA NA INTERNETU?

	UČENKE		UČENCI		SKUPAJ	
	a	a%	a	a%	a	a%
ŠOLO/ UČENJE	10	21,00%	8	12,00%	18	16,00%
PROSTI ČAS/ ZABAVO	29	62,00%	51	78,00%	80	71,00%
DRUGO	8	17,00%	6	10,00%	14	13,00%
SKUPAJ	47	100,00%	65	100,00%	112	100,00%

Večina učencev (71%) uporablja splet za prosti čas in zabavo. S tem se potrjuje moja hipoteza: *Menim, da večina učencev uporablja splet za prosti čas in zabavo.* Rezultati so pričakujoči. Pokazalo se je, da dekleta preživijo na spletu več časa kot dečki, a več dečkov kot deklet uporablja splet za zabavo in prosti čas.

Tabela 3: KATERO SOCIALNO OMREŽJE NAJVEČ UPORABLJAŠ?

	UČENKE		UČENCI		SKUPAJ	
	a	a%	a	a%	a	a%
FACEBOOK	13	28,00%	20	31,00%	33	29,00%
INSTAGRAM	9	19,00%	4	6,00%	13	12,00%
TWITTER	3	6,00%	2	3,00%	5	4,00%
YOU TUBE	14	30,00%	28	43,00%	42	38,00%
VINE	2	4,00%	2	3,00%	4	4,00%
DRUGO	6	13,00%	9	14,00%	15	13,00%
SKUPAJ	47	100,00%	65	100,00%	112	100,00%

Anketa je pokazala, da največ učencev uporablja socialno omrežje You Tube. Rezultati so ovrgli mojo hipotezo: *Menim, da učenci največ uporabljajo Facebook.* Rezultati so me presenetili, saj sem mislila, da je najbolj obiskano socialno omrežje Facebook. Najmanj uporabljeni socialni omrežji sta Vine in Twitter.

Tabela 4: KOLIKO SI BIL/A STARA, KO SI DOBIL/A SVOJ PRVI SPLETNI PROFIL?

	UČENKE		UČENCI		SKUPAJ	
	a	a%	a	a%	a	a%
MANJ KOT 10 LET	9	19,00%	15	23,00%	24	21,00%
11 LET	23	50,00%	24	37,00%	47	42,00%
12 LET	9	19,00%	18	28,00%	27	24,00%
13 LET	3	6,00%	5	7,00%	8	7,00%
VEČ KOT 13 LET	1	2,00%	2	3,00%	3	3,00%
NIMAM GA	2	4,00%	1	2,00%	3	3,00%
SKUPAJ	47	100,00%	65	100,00%	112	100,00%

Večina učencev (42%) je dobila prvi spletni profil pri 11 letih. Skrb zbujajoče je, da je kar 21% učencev svoj prvi spletni profil dobilo pri manj kot 10 letih. S tem ovržem svojo hipotezo: *Menim, da je večina učencev dobila svoj prvi spletni profil pri dvanajstih letih.*

Tabela 5: KOLIKO AKTIVNIH PROFILOV IMAŠ NA SOCIALNIH OMREŽJIH?

	UČENKE		UČENCI		SKUPAJ	
	a	a%	a	a%	a	a%
EDEN PROFIL	25	53,00%	26	40,00%	51	45,00%
DVA DO TRI PROFILE	11	23,00%	14	22,00%	25	22,00%
TRI DO ŠTIRI	6	13,00%	7	10,00%	13	12,00%
VEČ	4	9,00%	17	26,00%	21	19,00%
NIČ	1	2,00%	1	2,00%	2	2,00%
SKUPAJ	47	100,00%	65	100,00%	112	100,00%

Večina učencev ima en aktiven profil, kar je dobro. 2% učencev še nima profila na socialnih omrežjih. 22% učencev ima dva do tri profile na spletu, kar 19% učencev, več

dečkov kot deklet, pa več kot štiri profile, kar je zaskrbljujoče. Zanimivo bi bilo raziskati zakaj potrebujejo oziroma uporabljajo toliko profilov.

Tabela 6: ALI TVOJI STARŠI UPORABLJAJO INTERNET?

	UČENKE		UČENCI		SKUPAJ	
	a	a%	a	a%	a	a%
DA	44	94,00%	63	97,00%	107	96,00%
NE	3	6,00%	2	3,00%	5	4,00%
SKUPAJ	47	100,00%	65	100,00%	112	100,00%

Anketa je pokazala, da internet uporablja kar 96% staršev otrok, ki uporabljajo internet. Zanimivo pa je, da kljub temu 4% staršev še vedno ne uporablja interneta. S tem ovržem svojo hipotezo: *Menim, da vsi starši uporabljajo internet.*

Tabela 7: SE OB RABI INTERNETA POČUTIŠ VARNO?

	UČENKE		UČENCI		SKUPAJ	
	a	a%	a	a%	a	a%
DA	27	57,00%	57	88,00%	84	75,00%
NE	20	43,00%	8	12,00%	28	25,00%
SKUPAJ	47	100,00%	65	100,00%	112	100,00%

Zaskrbljujoče je, da se ob rabi interneta počuti varno le 75% učencev, kljub vsem varnostnim ukrepom, ki jih je današnja družba uvedla. Menim, da se ostalih 25% zelo dobro zaveda nevarnosti rabe interneta in so zato odgovorili z NE.

Tabela 8: KDO TE JE SEZNANIL Z VARNO RABO INTERNETA?

	UČENKE		UČENCI		SKUPAJ	
	a	a%	a	a%	a	a%
STARŠI	32	68,00%	42	65,00%	74	66,00%
SAM/A	6	13,00%	17	25,00%	23	20,00%
PRIJATELJI	3	6,00%	1	2,00%	4	4,00%
UČITELJI V ŠOLI	6	13,00%	5	8,00%	11	10,00%
SKUPAJ	47	100,00%	65	100,00%	112	100,00%

Anketa je pokazala, da so večino učencev z varno rabo spleta seznanili starši. Vendar pa je skrb vzbujajoč rezultat, da se je kar 20% učencev z varno rabo interneta seznanilo samo. Rezultat je potrdil mojo hipotezo: *Menim, da so z varno rabo interneta večino učencev seznanili starši.*

Tabela 9: ALI STARŠI NADZIRAJO TVOJO RABO INTERNETA (VEDO, KATERE SPLETNE STRANI UPORABLJAŠ, KATERA SOCIALNA OMREŽJA UPORABLJAŠ, KDO SO TVOJI PRIJATELJI NA SOCIALNIH OMREŽJIH ...)?

	UČENKE		UČENCI		SKUPAJ	
	a	a%	a	a%	a	a%
DA, REDNO NADZIRAJO MOJO RABO INTERNETA	8	17,00%	42	64,00%	23	21,00%
DA, O TEM SE POGOVARJAMO	22	47,00%	17	26,00%	41	37,00%
NE, TO JE MOJA OSEBNA STVAR	9	19,00%	1	2,00%	27	23,00%
NE, JIH NE ZANIMA	8	17,00%	5	8,00%	21	19,00%
SKUPAJ	47	100,00%	65	100,00%	112	100,00%

Anketa je pokazala, da se večina učencev (37%) s starši pogovarja o tem, kar počnejo na spletu, 21% staršev učencev pa redno nadzira njihovo rabo interneta. Zanimivo je, da je več dečkov kot deklet povedalo, da starši nadzirajo njihovo uporabo spleta. Menim, da zato, ker jim manj zaupajo kot dekletom.

S tem sem potrdila hipotezo: *Menim, da so starši seznanjeni z otrokovim početjem na spletu.*

Tabela 10: KAKO BI RAVNAL/A V NASLEDNJEM PRIMERU? KO PRIDEŠ IZ ŠOLE DOMOV, TE NA RAČUNALNIKU / TELEFONU / TABLICI PRIČAKA PROŠNJA ZA PRIJATELJSTVO OD OSEBE, KI JE NE POZNAŠ. KAJ STORIŠ?

	UČENKE		UČENCI		SKUPAJ	
	a	a%	a	a%	a	a%
SPREJMEM PROŠNJO, PRIJATELJEV NI NIKOLI DOVOLJ	4	9,00%	14	22,00%	18	16,00%
POZANIMAM SE PRI PRIJATELJIH, ČE KDO OD NJIH POZNA TO OSEBO	17	36,00%	8	12,00%	26	23,00%
PROŠNJE NE SPREJMEM, SAJ NIKOLI NE VEŠ, KDO SE SKRIVA ZA INTERNETNIM PROFILOM	26	55,00%	43	66,00%	68	61,00%
SKUPAJ	47	100,00%	65	100,00%	112	100,00%

Anketa nam pove, da večina učencev (61%) ne bi sprejela prošnje za prijateljstvo od osebe, ki je ne pozna. Rezultati kažejo, da so učenci dobro ozaveščeni o varnosti rabe spleta. Je pa zaskrbljujočih 16%, ki bi kar takoj sprejelo prošnjo neznanca.

Vprašanje 11: KAKO BI PO TVOJE LAHKO IZBOLJŠALI VARNOST RABE INTERNETA?

Zadnje vprašanje je bilo odprto vprašanje, zato bom navedla nekaj odgovorov, ki so se mi zdeli uporabni:

- Spletne strani bi lahko pred vpisom obvestile o vseh nevšečnostih.
- Da bi nam nekdo, ki je bil žrtev interneta, predstavil nevarnosti interneta.
- Redno bi pregledovali sumljive spletne strani in profile na socialnih omrežjih.
- Nikoli ne bi navezali stikov z osebami, ki jih ne poznamo (Facebook).
- Da nebi mogli shranjevati tujih slik na Facebook – u.
- Ne bi dajali svojih slik na socialna omrežja.
- Socialna omrežja bi uporabljali pod lažnim imenom, priimkom ter fotografijo.
- Na socialna omrežja ne bi nalagali osebnih podatkov.
- Tako, da bi namesto slik, bili resnični videoposnetki z imenom in priimkom.
- CIBERTRON – analiza pred vstopom na spletne strani.

4. ZAKLJUČEK

Rezultati moje raziskovalne naloge so pokazali, da so učenci naše osnovne šole precej dobro ozaveščeni o varni rabi spleta. Skozi raziskovanje sem se naučila veliko, tudi to, da ima splet ogromno pasti. Prepričana sem, da smo na dobri poti do VARNEGA interneta. Rezultati, ki jih je pokazala anketa so me zelo presenetili, saj se nisem zavedala, da je stanje tako resno. Veliko učencev, ki so sodelovali pri anketi, preživi na spletu ogromno prostega časa. Posledica tega je tudi prekomerna teža in pomanjkanje domišljije.

Moja hipoteza o tem, da deklice preživijo več časa na spletu kot dečki, se je potrdila. Tudi hipoteza, da večina učencev uporablja splet za prosti čas in zabavo se je izkazala za pravilno. Presenetili so me rezultati na vprašanje o tem, katero omrežje uporabljaš najpogosteje, saj sem pričakovala, da bo odgovor Facebook. Večina učencev je dobila svoj prvi socialni profil pri enajstih letih. Presenetilo me je tudi, da še vedno nekaj staršev ne uporablja svetovnega spleta.

Ugotovila sem, da je večina učencev dobro seznanjenih s varno rabo interneta in se zaveda nevarnosti, vendar bi bilo zanimivo to preveriti v praksi. V svoji raziskovalni nalogi sem prišla do zaključka, da nam Internet lahko zelo koristi ali pa nam povzroča škodo. To je odvisno od tega, koliko bomo sami dopustili, da vpliva na naše življenje. Če ga uporabljamo kot orodje za učenje, delo, zabavo, nam lahko življenje zelo olajša. Seveda pa v ničemer ni dobro pretiravati, zato si moramo postaviti meje pri uporabi tehnologije. Nikakor pa ne sme postati nadomestilo za druženje in zabavo s prijatelji, družino ali za rekreacijo, saj lahko s tem ogrozimo svoje zdravje.

5. DRUŽBENA ODGOVORNOST

Internet uporablja veliko otrok in najstnikov, a o njem ni veliko govora, zato se mi je zdel izvirna tema za raziskovalno nalogo. Želim si, da bi se naslednje generacije dobro zavedale, da splet ni le vir informacij, ampak tudi nevarnosti. Pri tem jim lahko koristi moja raziskovalna naloga, saj so v njej predstavljene vse plati interneta, tako dobre kot slabe.

6. VIRI

Spletni viri:

- Jamnik, Marko: *Mladi in internet*, <http://www.mladina.si/95863/mladi-in-internet/> (30.12.2014)
- Kramli, Miha: *Krive ste matere!*, <http://www.jana.si/2012/08/krive-ste-matere/> (30.12.2014)
- Mauer, Petra: *Pomembno je najti pravo razmerje*, <http://www.bogastvozdavja.si/odnosi-in-druzina/otroci/631-pomembno-je-najti-pravo-razmerje> (30.12.2014)
- Meh, Mateja: *Vpliv računalniških iger na otroke*, <https://dk.um.si/IzpisGradiva.php?id=38415> (7.2.2015)
- Varni internet: *Upoštevaj spletni bonton*, <https://www.varniinternet.si/nasveti-za-otroke/199-upostevaj-spletni-bonton> (8.2.2015)

Literatura:

- Bonner, Stefan in Weiss, Anne (2009). *Generacija trapastih*. Tržič: Učila.

Slike:

- Slika 1: Vse je lahko strup, vsak strup je lahko zdravilo; pridobljeno 27.01.2015, z:

http://www.siol.net/priloge/kolumne/srdjan_cyjetovic/2014/07/tehnomisli_vse_je_lahko_strup_vsak_strup_je_lahko_zdravilo.aspx

- Slika 2: Mladi in internet; pridobljeno 27.01.2015, z:

<http://www.mladina.si/95863/mladi-in-internet/>

- Slika 3: Zasvojenost mladih s sodobnimi tehnologijami; pridobljeno 27.01.2015, z:

<http://www.racunalske-novice.com/novice/dogodki-in-obvestila/zasvojenost-mladih-s-sodobnimi-tehnologijami.html>

PRILOGA:

ANKETA: Internet

Pozdravljen/a. Pripravljam raziskovalno nalogo na področju pedagogike in psihologije in potrebujem tvojo pomoč. Prosim, da na spodaj navedena vprašanja odgovoriš po resnici, saj je anketa anonimna. Za tvoje sodelovanje se ti v naprej zahvaljujem.

SPOL (obkroži): Ženski Moški

RAZRED (obkroži): 7. 8. 9.

1. Koliko časa na dan preživiš na internetu?
 - a) do 1 uro na dan
 - b) 1 – 2 uri na dan
 - c) 2 – 3 ure na dan
 - d) več kot tri ure na dan

2. Za kaj porabiš največ časa na internetu?
 - a) šolo/učenje
 - b) prosti čas/zabavo
 - c) drugo

3. Katero socialno omrežje največ uporabljaš?
 - a) Facebook
 - b) Instagram
 - c) Twitter
 - d) You tube
 - e) Vine
 - f) drugo

4. Koliko si bil/a star/a, ko si dobil/a svoj prvi spletni profil?
 - a) manj kot 10 let
 - b) 11 let
 - c) 12 let
 - d) 13 let
 - e) več kot 13 let

5. Koliko aktivnih profilov imaš na socialnih omrežjih?

- a) en profil
- b) dva do tri profile
- c) tri do štiri
- d) več

6. Ali tvoji starši uporabljajo internet?

- a) Da
- b) Ne

7. Se ob rabi interneta počutiš varno?

- a) Da
- b) Ne

8. Kdo te je seznanil z varno rabo interneta?

- a) Starši
- b) Sam/a
- c) Prijatelji
- d) Učitelji v šoli

9. Ali starši nadzirajo tvojo rabo interneta (vedo, katere spletne strani uporabljaš, katera socialna omrežja uporabljaš, kdo so tvoji prijatelji na socialnih omrežjih ...)?

- a) DA, redno nadzirajo moj rabo interneta
- b) DA, o tem se pogovarjamo
- c) NE, to je moja osebna stvar
- d) NE, jih ne zanima

10. Kako bi ravnal/a v naslednjem primeru? *Ko prideš iz šole domov, te na računalniku/telefonu/tablici, ... pričaka prošnja za prijateljstvo od osebe, ki je ne poznaš. Kaj storiš?*

- a) sprejemem prošnjo, prijateljev ni nikoli dovolj
- b) pozanimam se pri prijateljih, če kdo od njih pozna to osebo
- c) prošnje ne sprejemem, saj nikoli ne veš, kdo se skriva za internetnim profilom

11. Kako bi po tvoje lahko izboljšali varnost rabe interneta?
